

Gebruik van uniforme boekhoudsoftware door internationale ondernemingen

dr. Stijn Goeminne, Hogeschool Gent – Departement Handelswetenschappen & Bestuurskunde

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft recent bijzondere aandacht voor de boekhouding in een internationaal perspectief. In haar Advies 2010/14 bevestigde de Commissie dat het voeren en bewaren van de boekhouding op een centrale computer in het buitenland is toegelaten.¹ In een recenter advies 2010/20 buigt ze zich over de vraag welke stappen een Belgische moeder- of dochteronderneming moet ondernemen om op het vlak van de gebruikte rekeningen in overeenstemming te zijn met de Belgische boekhoudwet én die van het land van de dochter- of moedermaatschappij. De Commissie geeft hier gedeeltelijk antwoord op een vraagstelling die ze eerder formuleerde (maar onbeantwoord liet) in advies 172/1.

Advies 172/1

In een context van moederondernemingen met dochters in het buitenland is het vaak zo dat het bijkantoor overeenkomstig de wetgeving van het land van vestiging een afzonderlijke boekhouding moet voeren over haar werkzaamheden aldaar. Die boekhouding dient gevoerd te worden volgens de in dat land geldende regels en in de munt van dat land. De opneming van de rekeningen van dat buitenlands bijkantoor in de boekhouding en in de boekhoudkundige syntheses Staten van de moeder zorgt dan ook soms voor problemen. Advies 172/1 bespreekt de omrekening van de rekeningen in geval er in verschillende valuta wordt gewerkt.² Advies 172/1 stelt verder dat een verdere herwerking meestal noodzakelijk is omdat het bijkantoor de in het land van vestiging geldende verwerkingsregels, benamingen van rekeningen en waarderingsregels gebruikt, die mogelijks afwijken van de regels en de beginselen in het land van de zetel, echter deze specifieke problemen komen verder in advies 172/1 niet (meer) aan bod. Het recente Advies 2010-20 van 10 november 2010 gaat in op de problematiek van de rekeningen.

¹ Zie hiervoor Goeminne, S., (2010), “Bewaring elektronische boeken en verantwoordingsstukken in het buitenland”, in : Accountancy Actualiteit, 28e jaargang, nr. 22, weken 48 en 49, p. 1-3.

² Commissie voor Boekhoudkundige Normen, (1995), “Advies 172-1 - Opneming van de rekeningen van een buitenlands bijkantoor”, in : Bulletin CBN, nr. 35, p. 18-39.

Uitgangssituatie

Volgens de boekhoudwet moeten in België gevestigde bijkantoren en centra van werkzaamheden van ondernemingen naar buitenlands recht, net zoals alle in België gevestigde ondernemingen, een boekhouding voeren en een inventaris alsmede een jaarrekening opstellen overeenkomstig de hier geldende bepalingen. Hierin is onder andere opgenomen dat ondernemingen moeten voorzien in een voor het bedrijf van de onderneming passend rekeningenstelsel dat beantwoordt aan de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel (MAR).

Probleemstelling

Belgische dochterondernemingen en bijkantoren of centra van werkzaamheden van internationale ondernemingen zijn er vandaag vaak toe gehouden bepaalde genormaliseerde boekingsprocedures, uitgewerkt door de moederonderneming in het buitenland, na te leven. Niettemin moeten deze dochters in België voldoen aan de alhier geldende bepalingen inzake het MAR. Beide procedures zullen (uiteeraard) verschillen. De vraag die zich stelt is hoe met een beperkte administratieve last kan voldaan worden aan beide procedures.

Belgische bijkantoor met buitenlandse moeder

De Commissie adviseert in dergelijk geval dat de Belgische dochters een van het MAR afwijkend rekeningenplan mogen gebruiken, of nog dat het buitenlands rekeningstelsel mag worden toegepast. Er zijn wel een aantal voorwaarden.

Vooreerst moet op ieder ogenblik d.m.v. een concordantietabel een proef- en saldibalans kunnen voorlegd worden conform de alhier geldende bepalingen betreffende het MAR. Het is hierbij niet vereist dat voor elke unieke buitenlandse rekening een unieke MAR rekening bestaat en omgekeerd. Er is dus geen unieke één-één-relatie vereist. Meerdere buitenlandse rekeningen kunnen op 1 Belgische MAR rekening komen en omgekeerd.

Ten tweede moet voor elke grootboekrekening uit het MAR een historiek kunnen worden opgevraagd met directe verwijzing naar de relevante verantwoordingsstukken.

Ten derde moet de concordantietabel zowel in de zetel als in de boekhoudafdelingen voortdurend ter beschikking zijn van mogelijke belanghebbenden.

Belgische moeder met buitenlandse bijkantoren

Hetzelfde probleem stelt zich bij het opnemen van de rekeningen van een buitenlandse dochter, die aldaar rapporteert conform de buitenlandse indeling, in de rekeningen van een Belgische moederonderneming die het MAR moet volgen. De Commissie stelt dat ook hier

de rekeningen van de buitenlandse bijkantoren door middel van een concordantietabel ten allen tijde moeten kunnen worden omgezet in een rekeningstelsel conform het MAR. Hoewel ze niet expliciet de eerder vermelde voorwaarden (concordantietabel, historiek & verantwoording, beschikbaarheid) herhaalt of ernaar verwijst, gaan we ervan uit dat ook aan deze voorwaarden moeten voldaan zijn in deze situatie.

Voorgaand advies R100/3

Bemerk dat bovenstaand standpunt niet in overeenstemming is met het eerder verschenen advies R100/3, dat met ingang van advies 2010/20 dan ook wordt geschrapt.

Waardering

Voorliggend advies bespreekt de aanpassing van het ene naar het andere rekeningenstelsel, met andere woorden het geeft aan waar een bepaald bedrag in het MAR kan geplaatst worden, niettemin kan de vraag gesteld worden hoe dat bedrag moet geïnterpreteerd worden. Het is namelijk mogelijk dat, zoals Advies 172/1 vermeldt, de bepalingen inzake waardering verschillen van boekhoudwetgeving tot boekhoudwetgeving. Hier lijken nog een aantal interpretatiemogelijkheden open te liggen. Op termijn kan dit misschien onderwerp zijn voor een nieuw advies of een gelegenheid om de bepalingen omtrent de bijkantoren en centra van werkzaamheden te bundelen in één advies.